

УПРАВЛІНСЬКА СТРУКТУРА ВІТЧИЗНЯНОЇ СИСТЕМИ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ: ВЗАЄМОДІЯ ПІДПОРЯДКУВАННЯ І ПАРТНЕРСТВА

Доступна та якісна правова допомога – зобов’язання, що взяла наша держава на себе ще приймаючи Конституцію України, проте, воно відобразилось і в євроінтеграційній перспективі країни. Саме з метою реалізації статті 59 Конституції України, яка гласить, що кожен має право на професійну правничу допомогу, а у випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно, і створена система безоплатної правової допомоги.

Система безоплатної правової допомоги в Україні є системою державних установ, що належать до сфери управління Міністерства юстиції. Першою ланкою виникнення системи стало створення Урядом Координаційного центру з надання правової допомоги. Цим кроком, зробленим у 2012 році, фактично започатковано виникнення розгалуженої сьогодні системи безоплатної правової допомоги.

Основними завданнями Координаційного центру є організаційне, експертно-аналітичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення здійснення повноважень Мін’юсту у сфері надання безоплатної правової допомоги, проведення аналізу практики правозастосування з питань надання безоплатної правової допомоги, розроблення та подання на затвердження Мін’юсту стандартів якості надання безоплатної правової допомоги, управління системою безоплатної вторинної правової допомоги, координація діяльності спеціалізованих установ з надання безоплатної первинної правової допомоги, формування і ведення у встановленому порядку Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, забезпечення функціонування та розвитку комплексної інформаційно-аналітичної системи забезпечення надання безоплатної правової допомоги, організація підвищення кваліфікації адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу [1].

З вищенаведеного можна зробити висновок, що Координаційним центром не містить серед своїх завдань, а відповідно і посадові особи центру серед своїх посадових обов’язків, безпосереднього надання правової допомоги, чи то первинної, чи то вторинної, а відповідно не є провайдером правової допомоги і здійснює адміністративні функції управління системою. У зв’язку з цим, а також із територіальною

розгалуженістю правових потреб населення, виникла необхідність створення подібних органів на місцях.

Наступним етапом становлення управлінської структури системи безоплатної правової допомоги стало створення регіональних центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги в областях. При цьому саме регіональними центрами вони стали називатись лише у 2015 році, а цього моменту носили назву обласний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги. Першочерговим завданням регіональних центрів є підвищення правової свідомості, культури та освіченості населення (правопросвітництво), надання безоплатної первинної правової допомоги і безоплатної вторинної правової допомоги та забезпечення доступу до електронних сервісів Міністерства юстиції України. Регіональні центри надають доступ до вторинної правової допомоги особам, до яких застосовується адміністративне затримання чи арешт, кримінальне затримання, особам, що обвинувачуються чи підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення, а також засудженим особам. Даний перелік не є вичерпним, повний перелік суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу передбачений статтею 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» [2].

Розвиток системи безоплатної правової допомоги в Україні продовжило створення місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги. Центри, що надають вторинну правову допомогу в цивільних та адміністративних справах функціонують з 2015 року. Центри правової допомоги є територіальними відділеннями Координаційного центру, але поряд з цим є окремими юридичними особами з комплексом власних повноважень. З цього і можна робити висновок про відносини партнерства як зовнішнього (Координаційний центр – Міністерство юстиції), так і внутрішнього (Координаційний центр – регіональні центри – місцеві центри).

Кроком, що завершило формування вертикальної структури системи безоплатної правової допомоги стало створення бюро правової допомоги. Точки доступу до правової допомоги, що створені в 2016 році у кожному районному центрі України (близько 500 бюро) є відділами місцевих центрів, тобто, звісно, на рівні бюро не можна говорити про автономію чи партнерство. В даному випадку присутнє чітке підпорядкування бюро правової допомоги місцевому центру, скільки жодної віддаленості, окрім територіальної, бюро не має і окремою юридичною особою не є. Це підтверджується також і спектром повноважень – якщо для регіонального центру характерно надання вторинної правової допомоги чіткому переліку категорій, місцеві центри реалізують право на правову допомогу зовсім інших категорій осіб, в той час як Координаційний центр виконує виключно адміністративні функції, то бюро правової допомоги в цій частині забезпечує лише доступ до вторинної правової допомоги (приймає

та опрацьовує звернення про надання БВПД та передає пакет документів для прийняття рішення до місцевого центру).

Загалом сьогодні можна говорити про завершення формування вертикальної структури системи безоплатної правової допомоги в Україні і зміщувати акценти на так звагу «горизонтальну» площину розвитку, що вбачається у децентралізації управлінських та фінансово-господарських повноважень та розширенні категорій осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу.

Література

1. Про утворення Координаційного центру з надання правової допомоги та ліквідацію Центру правової реформи і законопроектних робіт при Міністерстві юстиції: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 червня 2012 р. №504 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504-2012-%D0%BF>.

2. Про безоплатну правову допомогу: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.

УДК 342.9(043.2)

Комірчий П.О., к.ю.н., доцент,

Самойленко О.Г., студент,

Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

ІНФОРМАЦІЙНІ ВІДНОСИНИ – СУТНІСТЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Проблеми формування інформаційних відносин в Україні мають багато загального з аналогічними процесами в інших країнах світу. Це пояснюється швидким поширенням новітніх інформаційних телекомунікаційних технологій, глобалізацією світових інформаційно-технологічних ринків.

За останні роки досягнутий суттєвий прогрес у розвитку телекомунікацій, інформатизації державних і комерційних організацій, інформаційного законодавства. Цей прогрес дозволяє говорити про своєчасність переходу від політики, що спрямована на розвиток окремих галузей інформаційної індустрії – зв'язку, комп'ютерного, інформаційного, аудіовізуального ринків, до формування загальної стратегії входження країни до інформаційного суспільства, в якій на перший план виходять соціальні потреби, особистість.

Поряд з позитивними наслідками становлення інформаційних відносин існує і ряд негативних аспектів: протизаконний збір і використання інформації, несанкціонований доступ до інформаційних ресурсів, незаконне копіювання інформації в електронних системах,